

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Vrijheidsbeperkende maatregelen

Situering en begripsverduidelijking

Waarover gaat het?

▶ Vrijheidsbeperkende maatregelen

→ Alle maatregelen die een beperking van keuzevrijheid en/of de bewegingsvrijheid en/of contact met de buitenwereld van de kinderen en jongere inhouden.

▶ Afzondering

→ Het verblijf van een persoon in een ruimte, welke de persoon niet zelfstandig kan verlaten.

▶ Fixatie

→ Elke handeling of elk gebruik van materiaal die de bewegingsvrijheid van een persoon beperkt, verhindert of belemmert, waarbij de persoon niet zelfstandig zijn bewegingsvrijheid kan herwinnen.

Fysieke interventie - mechanische fixatie - medicamenteuze fixatie

Waarom regelgeving?

- ▶ **Tot nu toe geen regels rond afzondering en fixatie**
 - Geen toetsing en controle mogelijk
 - Enkel beroep op noodtoestand
- ▶ **Nieuw regelgevend kader voor afzondering en fixatie**
 - Preventie en bescherming van leerlingen staat centraal
 - Biedt rechtszekerheid voor personeel
 - Gelijkaardig als het kader in de residentiële jeugdhulp (decreet rechtspositie minderjarige)
 - × Hertaald naar onderwijs

Algemene principes

Algemene principes

▶ 'Verbod'

→ Verboden, behalve in uitzonderlijke situaties en onder strikte voorwaarden toegestaan.

▶ Preventief beleid

→ Focus op preventie interventies en alternatieven om afzondering en fixatie te vermijden.

Algemene principes

- ▶ **(Preventie)beleid wordt opgesteld wanneer:**
 - De kans bestaat → scholen schatten dit zelf in
 - Een situatie zich heeft voorgedaan
- ▶ **Als (preventie)beleid wordt opgesteld, dan:**
 - Wordt het opgenomen in het schoolreglement/internaatsreglement
 - Kadert het in het beleid op leerlingenbegeleiding (voor scholen)

Wanneer gebruiken?

Wanneer mag afzondering en fixatie gebruikt worden?

► In 2 uitzonderlijke situaties:

1. 'noodzaak tot ingrijpen'

→ Om de **veiligheid te herstellen** bij acuut en ernstig gevaar voor de leerling of anderen.

2. 'voorbereid'

→ Bij potentieel gevaar, **ter preventie** van acuut en ernstig gevaar voor de leerling of anderen.

Voorwaarden

Onder strikte voorwaarden

1. Afzondering en fixatie mag nooit als straf of collectieve maatregel
2. Medicamenteuze fixatie is verboden
3. laatste redmiddel, als preventieve interventies en alternatieven niet of niet langer volstaan
4. enkel op maat van en zo veel mogelijk in afstemming met de leerling en de situatie
5. tijdens maatregel blijvend zoeken naar minder ingrijpende alternatieven
6. personeel tijdens maatregel regelmatig contact met de leerling
7. bij afzondering wordt gebruik gemaakt van een afzonderingskamer

→ zie omzendbrief voor de voorwaarden waaraan afzonderingskamer moet voldoen

Onder strikte voorwaarden

▶ Bijkomende voorwaarden bij acuut en ernstig gevaar

1. Duurt zo kort mogelijk en stop als het gevaar niet langer ernstig en acuut is,
2. Mechanische fixatie bij leerlingen, jonger dan 12 jaar, is verboden
3. Gelijktijdig toepassen van afzondering en fixatie wordt vermeden

▶ Bijkomende voorwaarde bij potentieel gevaar

- de leerling en zijn ouders stemmen in met de vorm van afzondering of fixatie.
 - × Ouders of de leerling kunnen CLB betrekken.
 - × De instemming is schriftelijk en **ten allen tijde herroepbaar**.

Nazorg

Nazorg

- Ouders **zo snel mogelijk op de hoogte** brengen na het toepassen van de maatregel
- Een **nabespreking** met de leerling en de ouders
- Afspraken over aanpak toekomstige vergelijkbare situaties
- Schooleigen registratie van de maatregel en het verloop van deze maatregel (zie omzendbrief) [omzendbrief GD/2024/01 van 17/05/2024 \(vlaanderen.be\)](#)